

Aferrar-se al present

Amb els anys, Feliu Formosa ha anat construint una sòlida obra dietarística que el situa entre els grans memorialistes contemporanis. Ara, després dels dos volums *A contratemps* i *El somriure de l'atzar* (2005), hi torna amb *Sala de miralls* una extensa mostra d'anotacions del seu dietari personal entre març i desembre del 2010.

A l'inici del text, Formosa ens confessa la seva intenció "de fer un diari sense cap al·lusió als meus anys i a les reflexions sobre els estats d'ànim depressius que l'edat em propicia. Em proposava, doncs, parlar de lectures, experiències culturals, relacions humanes aferrant-me al present". En general, Formosa compleix el seu propòsit d'evitar les caigudes en el patetisme del diari íntim i mantenir un diari personal que té com a objectiu principal copsar, aprehendre i fixar la força vital i evanescent del moment present. En definitiva, capturar el valor candent del present ha estat un dels motius centrals de l'obra dietarística de Formosa des del principi a *El present vulnerable* (1973-1978).

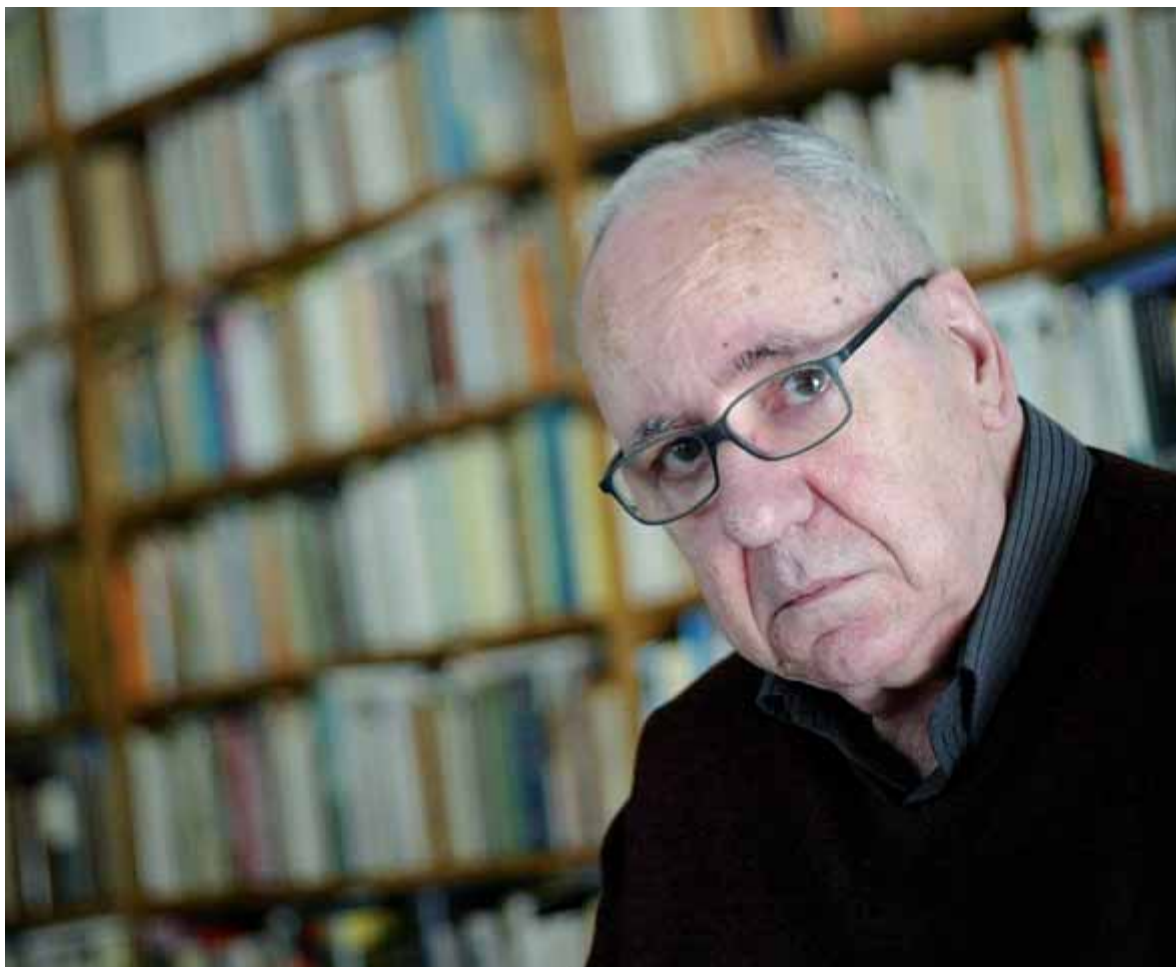
Sala de miralls és un títol molt apte per l'obra perquè resumeix la voluntat de reflectir el present i, de passada, indirectament, projectar la imatge de l'autor que va experimentant l'embat constant d'un present tan tumultuós com esquiu. El text és un flux de fragments encadenats que recull observacions de la realitat de l'entorn, reflexions sobre lectures, notícies sobre la pròpia obra de l'autor (tant l'original com la traduïda), informacions sobre un ventall ampli

d'activitats culturals, apunts de viatge, memòries i vivències personals, informacions i opinions sobre història i política...

El nou dietari de Formosa es debat entre l'espontaneïtat i l'artització. Per una banda, el text es desplega amb tranquil·litat com si fos fruit de la immediatesa més directa, però, per l'altra, es veu clarament que és fruit d'un esforç artístic interioritzat, que es percep en el ritme canviant de la llargària de les anota-

cions i l'estructuració coherent dels materials en blocs que corresponen als mesos.

Ara bé, el millor del llibre és l'extraordinària naturalitat humana del to de l'autor i la diafanitat gairebé inigualable de la seva prosa. Pocs memorialistes superen Formosa en aquestes dues qüestions i la seva obra dietarística hauria d'esdevenir un model per contrarestar els excessos d'inflamació retòrica i personal de molts autors actuals. *

Feliu Formosa està bastint una magnífica obra dedicada al gènere dels dietaris. QUIM PUIG

NOVEL·LA LLUÍS LLORT

Elogi de la diferència, passat de sucre

Fa uns quants anys que els departaments de màrqueting d'algunes editorials utilitzen el terme *crossover*. És l'etiqueta de les novel·les per a joves que poden agradar a determinats adults (i a determinats joves, de fet). D'aquesta manera abracen més mercat potencial. *El noi del pijama de ratlles*, de John Boyne, en seria un exemple i, de casa nostra, *He jugat amb llops*, de Gabriel Janer Manila. També la sempre recomanable *El curiós incident del gos a mitjanit*, de Mark Haddon, que voreja l'obra mestra (i perdó pel possible excés valoratiu).

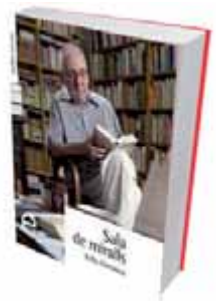
Wonder, primera novel·la de la "dissenyadora gràfica de dia i escriptora de nit" (tal com llegim a la solapa) R. J. Palacio, que viu a Nova York, podria estar en aquest calaix.

Podria, però en realitat és una obra per a joves i nens, en comptes d'adults, perquè el seu missatge és diàfan des de l'inici, l'humor és amorf, de tan blanc –tres pàgines fent broma sobre el cognom del director de l'escola: senyor Culet–, el ritme pot semblar àgil, però tot és tan previsible, que fatiga...

Palacio ens explica la història de l'August, un nen nascut amb una malformació facial molt greu que l'ha obligat a passar desenes de vegades per la sala d'operacions. És un noi espavilat i, és clar, encantador. Ha cursat tota la primària a casa, amb la mare fent de mestra perquè les intervencions i la sobreprotecció familiar no li han permès anar a l'escola. La novel·la mostra l'inici de secundària, quan finalment va a classe i s'ha d'en-

frontar al món, els companys, les burles i les adhesions. Tot per demostrar que és un nen *normal* i mereix un tracte *normal*, però, com en tants altres casos, al final fins i tot és magnífic ser diferent.

El 1985, Peter Bogdanovich va estrenar *Màscara*, un film que narrava els darrers mesos de vida d'un jove de 17 anys amb una malformació facial òssia degenerativa. Ho va abordar amb realisme, pinzellades d'humor i el dramatisme que pertocava. Tot i el paral·lisme, *Wonder* en queda molt lluny, no aporta res –potser que la primera persona narradora s'alterna entre diversos personatges i no només la té l'August–, però ja se sap que encara tenim tendència al "*Bienvenido, Mister Marshall*". *

SALA DE MIRALLS
Feliu Formosa
Editorial: Perifèric (Catarroja, 2012).
Pàgines: 253
Preu: 19 euros

L'apunt

Nascut a Sabadell el 1934, Formosa escriu dietaris, tradueix i també és home de teatre, però sobretot és un poeta amb 18 poemaris publicats entre el 1973 i el 2009.

WONDER
R.J. Palacio
Trad.: Imma Falcó
Editorial: La Campana
Pàgines: 422
Preu: 14 euros